

SRI A. K. ABDUL SAMAD.—I will have this examined by the technical people. If the hon'ble member Dr. Thimmegowda could also use his good offices with my colleague Sri. Dharmasingjee to have the underground water system for drainage in Hunsur, most of the problems will be solved. But, on our part we will be using our good offices with the Taluka Municipal Council, Taluk Development Board, Revenue Department authorities and other concerned officers to see that outbreak of Cholera is permanently stopped.

Scarcity of drinking water in Bangalore City.

99 SRI P. RAMDEV (Malleswaram)—Will the Minister for Housing and Urban Development be pleased to state.—

(a) the plan schemes taken up by Government to combat scarcity of drinking water in Bangalore City ;

(b) whether it is possible to complete plan works of the Cauvery II Stage as per the programme and supply water to Bangalore during this year ;

(c) the important features of Plan Schemes of Cauvery III Stage Project and when the works of III Stage would be commenced and completed;

(d) whether it has come to the notice of Government that the amount provided by State Government to increase the capacity of existing water supply from Arkavathi and to replace the old pipes, has been utilised for the plan schemes of Cauvery II Stage ?

SRI DHARM SINGH NARAYANA SINGH (Minister for Housing and Urban Development)—

(a) At present 64 million gallons of water is being supplied to Bangalore City every day. This water is being supplied from Arkavathi and Cauvery, the two important rivers of Bangalore District. Even then, it is not possible to supply 45 gallon of water to each person per day as per the National Standard. All efforts are being taken by the Water Board to reach this standard unit. In this direction the Board has taken up all the works of plan schemes of Cauvery II Stage Project on priority basis. After completion of this II Stage Scheme thirty million gallons of water will be supplied to City every day.

(b) Administrative approval has been accorded for Cauvery II Stage Scheme Project in terms of Government Order No. HUD 83 MNI 79, dated 3rd November 1979. The Scheme was inaugurated by the Hon'ble Chief Minister on 2nd October 1980 and has ordered that the Officers of Board should complete this Scheme by 1st

November 1981 by taking all possible efforts. All the main works of the Cauvery II Stage project such as water supply pipes, purification of water, storage of water, lying of pumps, ground level reservoirs for proposed distribution of water in Bangalore City were Commenced and the Board is making all its efforts to complete the Cauvery II Stage project expeditiously.

(c) Cauvery III Stage Project is likely to supply additional 60 Million gallons of water for Bangalore City. The total estimated cost of this Project is proposed to be Rs. 185 crores. It is proposed to install 1750 M.M. diameter Steel Pipes from Netkal sister reservoir to the water purification centre of Thorekadanahalli for supply of 66 Million gallons of water under the Cauvery III Stage Project. It is proposed to install the water purification plant adjacent to the existing water purification plant. Purified water will be pumped from Thorekadanahalli through the 1750 M. M. diameter pipes to Bangalore which is at the distance of 78 K. M. and at the height of 450 meters. It is proposed to construct water storage reservoirs, and to install water supply pipes for equal distribution of pumped water. In addition to this works for releasing polluted water and for its purification were included in the Plan Schemes. It is proposed to start the Cauvery III Stage Project during 1981 and to complete the same by 1986.

(d) Sanction has been accorded for the Arkavathi IV Stage Scheme at an estimated cost of Rs. 9 crores vide Government Order No. HMA 250 MNS 74 dated 17th November 1975. Accordingly, construction of employees dwelling houses were taken up and completed at Tavarekere. The construction work of Malleswaram Reservoir will be completed along with the Cauvery Project. As per the Government Order, the Arkavathi IV Project will be taken up after obtaining revised sanction from the Government after execution of Cauvery II Stage Project. The funds earmarked for Arkavathi Project has not been utilised to the Cauvery Project. No financial assistance has been extended to the Arkavathi Project by Government.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಕಳೆದ ೪ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನಾನು ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರೂ ಕೂಡ ಅದೇರೀತಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಮುಖಾಂತರ ಸಮಸ್ಯೆ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮಗೆ ನೀರು ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಕುಡಿಯಲು ನೀರನ್ನು ಕೊಡಿ ಎಂದೂ ಕೇಳಿದರೆ, ಸರ್ಕಾರ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ತರುವುದಾದರೆ, ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕುಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಕಣ್ಣೀರನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ತಮಗೆ ಕುಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ನೀರಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟು

ತೊಂದರೆಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ನೋಡಬೇಕು. ನಾನು ಏತಕ್ಕೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ. ೧೯೭೪ ರಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ನಾನು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಶಾಸಕರ ಭವನದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲವೂ ನೀರು ಬರುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಗರದ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀರು ಬಿಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಧರಣಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿರತಕ್ಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಗರದ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಜಲಮಂಡಲಿಯವರಿಗೆ ಕೇಳಿದರೆ, ಶಾಸಕರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ವೈಲ್ ಆಲಿಗೇಷನ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ, ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಇವತ್ತು ಸುಮ್ಮನೇ ಕೂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಹೇಳಿ, ಹೇಳಿ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಜನರು ನೀರು ನೀರು ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಧರಣಿ ಕೂಡುತ್ತೇನೆ.

(ಮಾನ್ಯ ಪಿ. ರಾಮದೇವರವರು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಮುಂದಿರುವ ಅವರೊಡನೆ ಕೂತರು)

ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್.—ನಾನು ಮೊದಲು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಆಮೇಲೆ ನೀವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ಮಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ.....

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಮಾತನಾಡಿ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಧರಣಿ ಕೂತು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಯಾವುದೂ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. I am not permitting you to speak from there. If you speak from there nothing will go on record. ತಮ್ಮಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಬೇಕು. ತಾವು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದುವರೆಗೂ ತಾವು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ. ಅಥವಾ ಹಿ ಗೆ ಧರಣಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ತೀರ್ಮಾನವೇ ?

XX

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.—ಅಂಥಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ಯಾವ ಪಕ್ಷದ ತೀರ್ಮಾನ ಸ್ವಾಮಿ

(** ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಅವಜ್ಞೆ ಮೇರೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಭಾಷಣವನ್ನು ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ)

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.—ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಯಾರ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆದಿದೆ ಗೊತ್ತೇ ? ಈಗ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುವುದು ಬೇಡ. ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ರಾಮದೇವರವರೇ ನೀವು ಈ ಕಡೆ ಬನ್ನಿ.

(ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವರವರು ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು)

ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್.—ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಜನತೆಗೆ ಕಾವೇರಿ ನೀರನ್ನು ಬದಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಎಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕೆಲಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ ೨೦ನೇ ತಾರೀಖು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಎಲ್ಲ ಶಾಸಕರನ್ನೂ ನಾನು ಕಾವೇರಿ ೨ನೇ ಹಂತದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆಗ ಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರರವರೂ, ಮಾನ್ಯ ತಿಮ್ಮೇಗೌಡರೂ, ಮಾನ್ಯ ಟಿ. ಆರ್. ರಾಮಣ್ಣನವರೂ. ಮಾನ್ಯ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯರವರೂ, ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂ ಇತರರು ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ರಾಮದೇವರವರು ಮಾತ್ರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಈ ಸದನ ಪ್ರಾರಂಭ ಆದಮೇಲೆ ಧರಣಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರು ಬರಲಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದು ನಾನು ಅಂದುಕೊಂಡೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುವಂತೆ ಈ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರು

ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಾತವ್ಯ ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ, ಈಗ ನಾವು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ನೀರು ಸಾಕಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನೆಂದರೆ ನಗರದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೩೦ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿಯೇ ಸರ್ಕಾರದ ವರು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಕಾವೇರಿ ೨ನೇ ಹಂತದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಕೆಲಸ ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಬರುವ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಈ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಆಗ ಸುಮಾರು ೩೦ ಎಂಜಿ ನೀರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ, ಆಗ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಹೇಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. We have already spent several crores of rupees. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಾವು ಕಂಪ್ಯಾರಿಟಿವ್ ಆಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಿದರೆ ಹೋದವರ್ಷ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದೀವು. ಈ ವರ್ಷ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೀವೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯವರಿಗೂ ಇದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಮುಂದೆ ಬರುವ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ನೀರು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಗುರಿಯನ್ನು ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಶಾಸಕರೊಡನೆ ದಿಸ್ಕಸ್ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ.—ತಮ್ಮ ಕಳೆದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶಾಸಕರೇ ಆದಂಥ ಮಾನ್ಯ ಚಂದ್ರಶೇಖರರವರು, ಮಾನ್ಯ ತಿಮ್ಮೇಗೌಡರು, ಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರರವರು ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದವರಿದ್ದಾರೆ. ತಾವೇ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಪಕ್ಷದ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.—ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ಪಕ್ಷದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಲೀನ ವಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಯಾವ ಪಕ್ಷದ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೂ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಆ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲಿ ಬೇಡ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ವಾತವ್ಯಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ತಲಾ ೪೫ ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ಎರಡನೆ ಹಂತ ಮತ್ತು ಕಾವೇರಿ ಮೂರನೇ ಹಂತವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಬೋರ್ಡ್ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆದಮೇಲೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೂ ೫೦ ಲಕ್ಷದ ವರೆಗೆ ಹೋಗುವ ಒಂದು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ೩೦ ಲಕ್ಷ ಪ್ರಜಾಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಕಾವೇರಿ ಮೂರನೇ ಹಂತವು ಮುಗಿದರೂ ೪೦ ಗ್ಯಾಲನ್ ಪರಕ್ಯಾಪಿಟಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ೫೦ ಲಕ್ಷ ಪ್ರಜಾ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಏರಿದಾಗ ಕಾವೇರಿ ಮೂರನೇ ಹಂತವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅರ್ಕಾಪಟಿಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ತಂದರೂ ಸಾಲದೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೫೦ ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆಂದು ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಆಥಾರಿಟಿಯವರು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾವೇರಿ ಮೂರನೇ ಹಂತವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾವೇರಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಹಂತವನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಿ. ಎಂ. ಡಿ. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಾರೆ. ೨ ಸಾವಿರ ಇಸವಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ೬೦ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಬದಗಿಸತಕ್ಕಂಥ ವಿಷಯ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಳೆಯು ತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಯಾವರೀತಿ ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಸಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಂದಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಷ್ಟೇ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಬೆಳೆದರೂ ಕೂಡ ೫೦ ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಮೀರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ೫೦ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಬದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕೇ ಅಥವಾ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಯೂನೈಟೆಡ್ ವಿವಾದಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನಗರದಲ್ಲಿ ನೀರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಬೋರ್‌ವೆಲ್‌ಗಳನ್ನಾದರೂ ಹಾಕಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸೋಣವೆಂದರೆ ಬಂಡೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ಬಹಳವಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ತಗಲುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ ಯಾವ ರೀತಿ ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—ವಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಬರೇ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಯೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ೧೯೭೪ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಹಂತ ಮುಗಿದಾಗ ೫೮ ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರು ನಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ೧೦ ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರು ತಲಾ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ೫೦ ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ತಲಾ ೭ ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರು ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದರೆ ಇಂಪ್ರೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಾವೇರಿ ಎರಡನೆ ಹಂತ ಮುಗಿದರೂ ತಲಾ ೧೧ ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರು ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಈಗಿನ ಪಾಪ್ಯುಲೇಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ೧೪೪ ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ತಲಾ ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ೪೫ ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರಾಗುತ್ತದೆ. When do we expect to reach this national standard of 45 gallons water per day per head? ಸ್ವಾಮಿ ಕಾವೇರಿ ಮೂರನೆಯ ಹಂತ ಮುಗಿದರೂ ಕೂಡ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ಆಫ್ ವಾಟರ್ ೪೫ ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರನ್ನು ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕಾಲಿ ಕೊಡಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜನರು ಓಡಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಜನರ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹಳ ಉಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಇರುತ್ತಾರೆ. I am going to take stern action if you do not distribute the existing water properly. I worked out like a miracle, ಈವತ್ತು ನಾವು ಕೇಳಿದರೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. This MLA is in the habit of making wild allegations ಎಂಬುದಾಗಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆಂದರೆ ಶಾಸನ ಸಭೆಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟುಹೋದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಬಹಳ ಸೀರಿಯಸ್ ಆಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇರುವ ನೀರನ್ನಾದರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿ. ಏತಕ್ಕೇಂದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮನೆಗಳಿಗೆ, ಶಾಸಕರ ಭವನಕ್ಕೆ ದಿವಸಕ್ಕೆ ೨೪ ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲವೂ ನೀರು ಸರಬರಾಜಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಕಾಲವೂ ನೀರು ಸರಬರಾಜಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮರ್ಗವಣಿ ಮಾಡದೆ ಇರುವುದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಸರಿಯಾದ ಒಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್.—ಶ್ರೀ ರಾಮದೇವ್‌ರವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಕಾವೇರಿ ಎರಡನೆಯ ಹಂತವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಈಗಿರುವ ಪಾಪ್ಯುಲೇಷನ್ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ತಲಾ ೪೫ ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ೧೯೭೧ ರಿಂದ ೧೯೮೦ರ ವರೆಗೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೭೪ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಇತ್ತು. ಈಗ ೧೩ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿರುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ, ಯಾರೂ ಊಹೆ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಏರುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದೆ. ಕಾವೇರಿ ಎರಡನೇ ಹಂತ ಮುಗಿದಮೇಲೆ ೨೨ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ಆಫ್ ವಾಟರ್ ಪ್ರಕಾರ ೪೫ ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿ ಕಾವೇರಿ ಮೂರನೆಯ ಹಂತದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಡೆಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ನೀರು ಸರಿಯಾಗಿ ಸರಬರಾಜು ಆಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ವತ್ತೊಂದು ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್‌ಗಳನ್ನೂ ರಿಪೇರ್ಸ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ೪೨ ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳಷ್ಟು ದೂರಕ್ಕೆ ರಿಮಾಡಲಿಂಗ್ ಆಫ್ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಇಬ್ರಾಹಿಮ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಈವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರನ್ನು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸತಕ್ಕಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು? ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕರ್ಮಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಫ್ಲೇಸಸ್ ಅಂದರೆ ಹೋಟೆಲ್ಸ್, ಲಾಡ್ಜಿಂಗ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಇನ್ನು ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ನಗರದ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ನೀರನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಬಾವಿಗಳು ಮುಚ್ಚತಕ್ಕಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಅವುಗಳನ್ನು ದುರಸ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುವ ವರೆಗೂ ಹೊಸ ಲೇಔಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್.—ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಇಬ್ರಾಹಿಮರವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಇತರೇ ಖಾಸಗೀ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಎಚ್.ಎ.ಎಲ್., ಮತ್ತು ಬಿ.ಇ.ಎಲ್. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸತಕ್ಕಂತಹವರಿಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ೫೦ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಕೊಡುವ ಕಡೆ ೨೫ ಪರ್ಸೆಂಟ್‌ಗೆ ಇಳಿಸಬಹುದು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇರತಕ್ಕ ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಪಂಪ್ ಜೋಡಿಸಿ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಇದೇ ತಿಂಗಳು ೯, ೧೦ರಂದು ನಗರ ಶಾಸಕರ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಯಾವರೀತಿ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಮೈಕೇಲ್ ಬಿ. ಫರ್ನಾಂಡೀಸ್.—ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ನಗರದ ದಂಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಏರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಗಳು ಇರತಕ್ಕ ಹೊಸ ಬಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅವರ ತೋಟಗಳಿಗೆ ನೀರು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ನೀರು ಸಿಗುವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ನೀರು ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕ್ಷೇತ್ರಾವಾರು ಬ್ರೇಕ್ ಡೌನ್ ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಲತಾಯಿ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ದಂಡುಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಇಲಾಖೆಯವರು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದಂಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಾಸವಾಗಿಲ್ಲ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಾಸವಾಗಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿರಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾದ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರೇಕ್ ಡೌನ್ ತಯಾರು ಮಾಡಿ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್.—ಮೈಕೇಲ್ ಫರ್ನಾಂಡೀಸ್‌ರವರು ದಂಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾನ್‌ಡೊಮಾ ಸ್ಟ್ರೀಕ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ ಗಮನಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರ್.—ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವಿತರಣೆ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಇವರು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ದೊಡ್ಡ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಅವರ ಗಮನಸೆಳೆಯಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. effective water available today is 55 Million gallons. ಲೆಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರ ೬೪ ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್ಸ್. ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್

ಲಾಸ್‌ನಿಂದ, ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮಿಷನ್ ಲಾಸ್‌ನಿಂದ ಸಿಗತಕ್ಕದು ೫೫ ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್ ಅದರಲ್ಲಿ ೪೦ ಪರ್‌ಸೆಂಟ್ is being used for non-domestic purposes. I have got the statistics supplied by the previous Chairman of the Board. ನಾನ್ ಡೊಮೆಸ್ಟಿಕ್ ಪರ್ಪಸ್‌ಗೆ ನೀರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾನ್ ಡೊಮೆಸ್ಟಿಕ್ ಪರ್ಪಸ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಸಿಗೆ ಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅಭಾವವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ ವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆರಡೂ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗತಕ್ಕ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಎಷ್ಟು? How much water you are going to say by restricting the use of water for non-domestic purpose? I am told that they are instal-ling additional power near Hesaraghatta. If so, how much water you will be in a position to get? Raw water is being supplied to those industries for which there is contract and you are also supply- ing them filtered water. In this way how are you going to meet the situation, in summer? These are the three points for which I want the Minister to be categorical and helpful to the citizens.

ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್.—ನಾನ್ ಡೊಮೆಸ್ಟಿಕ್ ಪರ್ಪಸ್‌ಗೆ ನೀರನ್ನು ಕಟ್ ಮಾಡಿದರೆ ೮-೧೦ ಎಂ.ಜಿ.ಡಿ. ಯಷ್ಟು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಯಾವರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇ ವೆಂದು ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಕಟ್ಟಡ, ನಾನ್ ಡೊಮೆಸ್ಟಿಕ್ ಪರ್ಪಸ್‌ಗೆ ೨೫ ಪರ್‌ಸೆಂಟ್ ಕಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಹೊಸ ಬಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನೀರು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಿಗದಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಓವರ್‌ಹೆಡ್ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳು ಪೂರ್ಣವಾದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೀರು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಸಿಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವರೀತಿ ಮಾಡ ಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು I will take it up in the meeting and we will discuss.

ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಈಗಿರುವ ನೀರನ್ನು ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವಾರು ತೊಂದರೆಗಳು ಇವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಟ್ರಿಪ್ಪಿಂಗ್ ಡ್ರಾಪ್ ಆದಾಗ, ಪಂಪು ಪುನಃ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರೊಳಗೆ ಓವರ್‌ಹೆಡ್ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಖಾಲಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಓವರ್‌ಹೆಡ್ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಭರ್ತಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ೪೫ ನಿಮಿಷ ಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಾಟರ್ ಲೈನ್‌ಗಳು ಬಂದ್ ಆಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ಆದಾಗ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ?

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಹಳೇ ಬಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ೩೦-೪೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿದಂತಹ ಪೈಪುಗಳು ಒಡೆದು ಹೋಗಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಳೆ ಪೈಪುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ, ಹೊಸ ಪೈಪುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಪೈಪುಗಳನ್ನು ರೀಪ್ಲೇಸ್ ಮಾಡಿದರೆ ಇರುವ ನೀರನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಮೈನ್‌ಲೋಡ್‌ಗಳಿಂದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಕನೆಕ್ಷನ್ ಕೊಡುವಾಗ, ಮಿಸ್ಸಿಂಗ್ ಲಿಂಕ್ಸ್ ಮಾಡಿ ಕನೆಕ್ಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮೈನ್ ಲೈನ್‌ಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಲೈನ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕಾಗು ತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಬೇಕು. (೧) ಪವರ್ ಟ್ರಿಪ್ಪಿಂಗ್ (೨) ಒಲ್ಡ್ ಪೈಪ್ ರೀಪ್ಲೇಸ್‌ಮೆಂಟ್ (೩) ಮಿಸ್ಸಿಂಗ್ ಲೈನ್ಸ್ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಡಬೇಕು. ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅಭಾವ ಜಾಸ್ತಿಯಿದ್ದು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ೫ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಸಿಟಿಯೇಷನ್ ನೋಡಬೇಕಾಗು ತ್ತದೆ. ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೋರ್‌ವೆಲ್ಸ್ ಮತ್ತು ಒಪನ್ ವೆಲ್ಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್.—ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಈ ಪವರ್ ತೊಂದರೆ ಇದೆ. ಈ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಸ್ಪೋರೇಜ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ೧೦೦ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರ

ದಿಂದ ಪೈಪನ್ನು ಹಾಕಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಈಗಾಗಲೇ ೪೦ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಪೈಪ್ ರೀಪ್ಲೇಸ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಉಳಿದ ೭೦ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಪೈಪ್‌ಗಳನ್ನು ಸಪ್ಲೈ ಮಾಡಲು ವಿ.ಎಸ್.ಐ.ಎಲ್.ನವರಿಗೆ ೭೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಡಿಪಾಸಿಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ತಮಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬೇಸಿಗೆ ಯಲ್ಲಿ ಬಾವಿಗಳ ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಬೋರ್ ವೆಲ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ನೀರು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾವಿಟಿ ಹೈ ಲೆವೆಲ್ ಲೋ ಲೆವೆಲ್, ೧೫೦೦ ಅಡಿಗಳವರೆಗೆ ಬೋರ್ ಹಾಕಿದರೂ ಕೂಡ ನೀರು ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ನೀರನ್ನು ಪಂಪ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಈ ರೀತಿಯ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಆರನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳನ್ನು ಏನೇನು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—೧೯೭೫ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಕಾವತಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರುಮಾಡಿ ೪ನೇ ಪೈಪು ಹಾಕಿದ್ದರೆ ೩೦ ಮಿಲಿಯನ್ ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರು ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ೧೯೮೦ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಹಣದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಆ ಹಣದಿಂದಲೇ ಬೆಂಗಳೂರು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಕೊಡಬಹುದಿತ್ತು. ಹೆಸರಾಘಟ್ಟದಿಂದ ನೀರನ್ನು ತರುವ ಮನಸ್ಸು ಇದ್ದರೂ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ತಡೆಹಿಡಿದಿದ್ದೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್.—ಅರ್ಕಾವತಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗೆ ೧೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅರ್ಕಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರು ಬತ್ತಿಹೋಗುತ್ತದೆಂದೂ ಮೇಕೆ ದಾಟಿನಿಂದ ನೀರನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ಆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದೆ.

Supply of Water to Gold Mines and replacement of distribution pipes

368 SRI C.M. ARUMUGHAM. (K.G.F.) Will the Minister for Housing & Urban Development be pleased to state.

(a) when was Bethamangala Water Works established for supplying water to Gold Mines.

(b) number of times the distribution pipes were replaced.

(c) is it not a fact that the Govt. have declared on the Floor of the House that they would sanction Rs. 18.50 lakhs for replacing the pipes ? If so, when the amount was sanctioned and what are the works taken up by the Karnataka Urban Water Supply & Drainage Board to improve water supply to K.G.F. ?

SRI DHARAM SINGH NARAYANA SINGH. (Minister for Housing and Urban Development.—

(a) Bethamangala water works was established in August 1904.

(b) Pipe Lines were replaced only once.

(c) Government have approved the estimate for Rs. 18.50 lakhs for replacement of pipes. Govt. have also sanctioned Rs. 5.00 lakhs for taking up immediate work relating to distribution system in the areas where there was acute shortage of water supply.